

ΕΛΛΗΝΙΚΕ ΛΑΪΓΓΗΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΗΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

ΑΥΤΗ Η ΤΑΝ!...

(Στὸν Ἀγαπητὸν μου κ. Ν. Τσελεμεντέν.)

σαλεμένου λογικοῦ τῆς ἡ φωνὴ ποὺ ἄκουσε.

* * *

Ἄλσα γα ὁ ἄρρωστος ἐστριφογύρισε στὸ κρεβάτι τοῦ καὶ σιγὰ, ἀδυνατισμένα, ἀφρος πάλι μιὰ φωνὴ:

— Μάννα μου!..

— Γνιώτα μου!..

Τώρα πειά δὲν είχε καρμιά ἀμφιβολία. Ὁ γυνός της τῆς μίλησε κι' αὐτή τοῦ ἀπάντησε. «Εγειρε στὸ κεφάλι τοῦ ἄρρωστον, τὸν ἀγράλιασσος καὶ τοῦ εἵπε μὲ λόγια θερμά, δακρυσμένη κι' ἀπὸ τὴν ἀπωνία τοῦ ἐλπίδα:

— «Ἔτα θές, παιδάκι μου;

Μά ὁ ἄρρωστος βυθίστηκε πάλι, σάν νὰ ἴσται σ' ἄλλο κόσμο καὶ δὲν ἔχονται τὴ μητέρα του, καὶ δὲν τῆς ἀπαντοῦσε. Ἦταν πραγματικά ταξιδιωμένος πειά. Κλινιά τὰ μάτια του, τὰ χέρια τῆς μητέρας του. Η ἀπαντοῦσα τοῦ βαρεῖα καὶ γογγόν. Μόνο τὸ στόμα του ἔδειχνε καὶ σάν καρμιόλο, ποὺ τὸ δίλεικνε μὲ τρωμάρια τὸ μάτι τῆς μητέρας, ποὺ εἶνε μάτι τῆς ψυχῆς.

«Η μητέρα, ἀπελιούμενη πειά, συριάστηκε στὸ κάλυμμα τῆς κι' ἀφησε τὸν λυγμόν της ἐλεύθερος. Σέσποσε σ' ἓνα κλάμα ποὺ μποροῦσε καὶ τὶς πέτρες να γαργίσῃ κι' ἀφήσε μέσος σῆμη ἀπόγονοι τῆς αὐτῆς καὶ τὰ χεῖλα της μᾶλι λέσι μοιαζεῖ, ποὺ τὴν εἶχε ἀπὸ ημέρες στὸ νοῦ της, μὲ δὲν ηθελε νὰ τὴν προφέψῃ. Ἦταν ἡ λέξι ποὺ ἐσήμαινε τὴν καταδίκη τοῦ παιδιοῦ της. Τὸ ἄρρωστο παιδί γελά τούτῳ μὲ ἕνα ἀγγελιού χαμόγελο. «Ο γυνός της ταξιδεύει στὸν οὐρανό, τίποτε μὲταπέδει τοῦ πατέρα του, μιλεῖ μὲ τὸν ἀγγελό του καὶ καμογελεῖ εὐτυχισμένος μαζί του:

— «Ἀγγελοφορεῖται!..

Είτε αὐτή τὴ λέξι ἡ μάννα κι' ἔμεινε ἀποσβολωμένη. Ο πατέρας, ζυντὸς κι' αὐτὸς, βρέθηκε στὴ στιγμὴ διπλά στὸ ἄρρωστο καὶ μιλήτος ἐκόπτε πότε τὸ γυνό του, πότε τὴ γναικά του. Δὲν ἔταιρος μιλάτο ἀπὸ τὸ στόμα του, μέλις κι' ἥταν φευγάτος κι' αὐτὸς. Μόνον τὸ βλέμμα του μιλούσε, κι' αὐτὸς ἔλεγε μὲ τὴν τραγική εὐγλοτία, τὴν ἀγονία του. Ἀγκαλιασμένοι πάτα πατέρος καὶ μάννας ἔγγειλες τριγύρῳ του, μιλεῖ μὲ τὸν ἀγγελό του καὶ καμογελεῖ εὐτυχισμένος μαζί του:

Μέσα στὴ νεκρική ἡσυχία ποὺ κυριαρχοῦσε ἐκείνη τὴ στιγμὴ τοὺς συνεπήδης καὶ τοὺς δύο κατί τὸ ζαφιρίν.

Τὸ καντήλι ποὺ ἔκαιγε ἀκοίητο, μπροστὸ στὸ εἰκόνισμα ἐστοιχίζει σάν νὰ είλει φωνὴ, σάν νὰ μιλούσε, καὶ τὸ ἄγιο ξύλο, ἡ εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης ἐτρίζει, σάν νὰ μεταποτίστηκε, σάν νὰ πολεμοῦσε μὲ κάποιους, ποὺ δὲν ἡμιρόδιαν τὸν διαμαρτυρόμενο μέσο στὸ σοκάδι τὸ βαθός μετά τὸ ορθούσιο τὸ καντήλιον, μὲ τὸ τελευταίο τοιποτίσιμη του.

* * *

«Ολομόναχοι τόφοι κι' ὄλοσκότεινοι οἱ γονιοὶ ἔτεναν ἀχινήτοι. Εμούασαν σάν γά τα παρακολουθοῦσαν κι' αὐτοὶ οἱ ίδιοι τὸ παιδί τους στὸ αἴνοιο ταξίδι του, διτὶ ἔφεναν κι' αὐτοὶ ἀπὸ τὸν ἀπάντην καθόδιο καὶ πηγαίνονταν νὰ συνοδεύουν τὸ γυνό τους στὴν καινούργια τους κατοικία, στὸ σκοτεινό τάφο.

«Ἄσυναίσθητα ἡ μάννα προσχώρησε φάγνοντας πρὸς τὴν εἰκόνα. «Αναψε πάλι τὸ κινητήριο, χωρὶς νὰ κινηθῇ καθόδιο ἀπὸ τὴ θέση του, ποὺ είχε κοντά στὸ παιδί του, ἔγονά της κι' αὐτὸς, κρατώντας σφιγκτά

— Μάννα!..

— Γνιώτα μου!..

Βαθεῖα νίγτα, κοντά ψοδίσματα. Βρίσκεται ἀρρώστο ἓνα παιδί στο στρώμα καὶ κοντά του ἀγρυπνία πονεμένη, μὲ καθολίχτυπο ἡ μάννα του.

Η εἰκόνη τῆς Παναγιάς φωτισμένη μὲ τὸ ἀκούμητο φῶς τοῦ καντηλιού, φοτιζεὶ καὶ τὸν ἄρρωστον, ἡμερονύχτα λόζιληρα τούτο, ποὺ κοίτεται καὶ λαροπαλεύει. Στὴν ζάρι της ἔχει στηριγμένη κάθετη της ἑλπίδας της για τὸν κίνδυνο τοῦ παδιοῦ της, κοντά στὰ γιατροσόργους καὶ στὰ γιατρικά, γονατίζει μπροστά στὴν μεγαλοχάρη, την προσονή, την προσονή της φωνῆς:

— Ο Παναγιά μου, χάρισε μου τὸ γυνό μου!

Ημέρες ὀλοκληρώμενες τώρα δὲ μοναχογούνις τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ ἔχει συγχρηματοφόρημα τὸν λαρισταί τῶν γονιών του, είναι ἀρρώστος χτυπημένος ἀπὸ ἄρρωστεια μάρεια.

Ἐξητησάσης οἱ γονιοὶ κι' ἀπὸ τοὺς τούς γιατρούς την συνθήκη τους, καὶ ἀπὸ παντού βλέπουν μόνο τὴ ἀπελευθερία: Περνοῦνται νίγτα κατασκοπεύειν, χωρὶς οὔτε ἔνα λαγόν την τούτην την πρωτεύουσαν πόλην, χωρὶς νὰ φαντὶ ἀπὸ ποινή στὴν πρωτεύουσαν πόλην.

Ο γιατρὸς ἔσπειρε τὴ βραδινή του τὸν ἀπέσκεψιν, ἔδωκε νέα γαταριά καὶ φρεγοντας, ἀπὸ μαρδός έδωκε τὶς τελευταίες του τὸν ὄδηγον: «Τὸ πατέρας, δύναται κοντά στὴν πόρτα τὸν ἔρωτησε, κι' αὐτὸς είπε:

— Ο θεός είνε μεγάλος!

Πλαγμένος ὁ πατέρας, ἀπὸ τὰ λίγα αὐτά λόγια τοῦ γιατροῦ, ἐπῆρε καὶ τὸ παιδί του, τὸ ἔλαττον στὰ κατασκοπικά αὐτὸς τὸν πυρηνό του, καὶ πνιγούντας, καὶ πνιγούντας, εἶπε κι' ἔμεινε μὲ διαυγολίας τὸν μαρδόν της μάρνας ποὺ θά τὸν εἰδότοποιδες για τὴν πρωταρχία της ἀλήθευτης, για τὸ τέλος.

Η φωνὴ τῆς μάννας δὲν ἦθελε περιοστερεῖα για νὰ καταλάβῃ τί είπε ὁ γιατρός: «Αμά είνει μόνη κατέρευτη στὴ μοναδική της παρογούια, στὴν Παναγιά. Γονάτιος, προσευχήθηκε, ἔταξε τὰ παλλόκεφαλά της για τὴ σωτηρία τοῦ παιδιοῦ της κι' ὑστερα, ἀνακοινωμένη πιά εὑρίσκειν πούτα στὸ προσεύπολο του κι' ἔχειν τὸ χέρι του, ποὺ ἔταν ἀφέντονος ἀπὸ τὸ σπειρασμά.

Ἐκεῖ σ' αὐτή τὴ θέση ἀπὸ τὴ στιγμὴ, ποὺ ἔτενε στὸ κρεβάτι τοῦ ἄρρωστος κι' ἔμεινε μέρα καὶ νίγτα ἡ μάννα κι' ἔτελοντας τὴν ἀσύλητη τειτουργία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς τορογής, ποὺ μόνον ἡ φωνὴ τῆς μάννας τὴν αἰσθάνεται. Μιούσιθμένη σὰν σὲ λήθαργο ἀπὸ τὴν κούραστον κι' ἀπορροφημένη ἀπὸ τὴν λαχτάρα της ἄκουσε αἰσφάνα σὰν ἀπὸ μᾶλι κόσμο τὴ φωνὴ τοῦ γιού της. Λέν εἶχε ὄμιας πεποιθῆσαι οὔτε ποὺς ἀκούσει τὴ φωνή.

Μέσα στὴν ήσυχία τῆς νίγτας δὲν ἀσύνοραν τίποτε ἀλλο ἀπὸ τὴ βραδινή ἀναπονή τοῦ ἄρρωστο, ποὺ ἐσπαρταρώντας ἀπὸ τὸν πυρετό κι' ἔταν πειά περιστέρω στὸν ἄλλο κόσμο παρὰ σ' αὐτὸς.

Η μητέρα είχε συγχετρωμένη τὴ φωνὴ της, τὴν καρδιά της στα μάτια της, ποὺ ἔταν στηλομένη στὸ πατέρα. Προσταθεὶς νὰ βεβαίωθη ἀντὶ ἔνας ἀράκι πούτα πάλιν τοῦ

